

SALTEN TINGRETT

Kontoradresse: Sjøgata 1, 3. etg.

Postadresse: Postboks 322, 8001 Bodø

JUSTISDEPARTEMENTET	
05 AUG 2009	
SAKSNR.:	200802270
AVD/KONT/BEH:	LOV/ESI/VIL
DOK.NR. 19	ARKIVKODE:

Justisdepartementet
v/Lovavdelingen
Postboks 8005 Dep

0030 Oslo

Høring – forslag om permanente regler om fjernmøte og fjernavhør i straffesaker.

Salten tingrett har gjennomgått utkast til endringer i straffeprosessloven i forbindelse med forslag om permanente regler for fjernmøte og fjernavhør.

Utkastet til forslag om når fjernavhør kan gjennomføres synes i det alt vesentlige å samsvare med den praksis som har etablert seg i relasjon til bestemmelsene om telefonavhør i forskrift av 8. november 1991. Salten tingrett slutter seg til forslaget om at det innføres en ordning med mulighet for bildeoverføring ved fjernavhør, da det forutsettes at bruk av bilde sammen med lyd i flere tilfelle vil kunne bidra til bedre opplysning av saken.

Det skal likevel bemerkes at retten allerede i dag i vesentlig grad benytter telefonavhør av vitner, sakkyndige samt tolking over telefon der det er praktisk og ubetenkelig, slik at potensialet for ytterligere besparelser ved fjernavhør antas å være svært beskjedent – tvert imot vil hovedregelen om bildeoverføring sannsynligvis medføre økte kostnader i forhold til dagens ordning med telefonavhør. Det er også et problem at tilgangen til videoutstyr i dag er begrenset – både hos tingretten, politi og fengsler -, samtidig som den tekniske kvaliteten på det utstyr som etter hvert vil bli anskaffet hos de enkelte aktører fremstår som noe usikker. Rent praktisk vil det nok derfor ta endel tid før ordningen vil komme i gang, og det er usikkert hvor ofte ordningen vil bli benyttet.

Forslaget om at fjernavhør som hovedregel skal foretas ved bildeavhør fremstår likevel som noe uheldig. Praksis har etter hvert utviklet seg til at vitner i et betydelig antall tilfelle telefonavhøres på steder hvor det ikke er tilgang til videoutstyr, f.eks under ferie i inn eller utland, under opphold på sjøen, på fjellet, under reise, på sin arbeidsplass m.v. En ordning hvor vitner som hovedregel skal innfinne seg på et sted hvor det er tilgang til videoutstyr vil derfor i flere tilfelle kunne medføre merarbeid og ulempe som ikke står i forhold til verdien av bildeoverførselen. Det foreslås på denne bakgrunn at bestemmelsen endres slik at spørsmålet om bruk av lydavhør eller bildeavhør likestilles, hvor retten tar stilling til hvor og hvordan avhøret skal foretas etter at påtalemyndighet og siktede er gitt anledning til å uttale seg.

Til lovforslagets § 185 tredje ledd bemerkes for øvrig at henvisningen til tvisteloven § 13-1 annet ledd bør utgå, slik at definisjonen " *Med fjernmøte menes et møte der ikke alle deltakerne er tilstede, men deltar ved hjelp av fjernmøteteknikk*" inntas direkte i bestemmelsen.

Når det gjelder bestemmelsene om fjernmøte med bildeoverføring ved fengslingsforlengelse, fengslig forvaring og tilståelsespådømmelse, er dette nytt.

Såfremt fengslingsforlengelser gjennomføres som fjernmøte vil sakene vil kunne fremmes for den rett som opprinnelig har saken på det sted aktørene som hovedregel befinner seg, noe som må anses som en fordel og kunne gi både økonomiske og ressursmessige besparelser. En motforestilling mot fjernmøte vil likevel være at man mister den nære kontakten med siktede. Siktede kan likevel i dag samtykke i fengslingsforlengelser som kontorforretning, og i tilfelle han samtykker til fjernmøte bør dette i liten grad anses betenkelig.

Spørsmålet er etter dette hvorvidt det skal kunne besluttes fjernmøte ved fengslingsforlengelser hvis siktede ikke samtykker. På bakgrunn av redegjørelsen i høringsnotatet legges til grunn at beslutning om fengslingsforlengelse uten samtykke kun er ment å kunne skje i tilfelle kostnadene ved fysisk fremmøte overstiger det som er vanlig ved fysisk fremstilling av siktede. Fjernmøte antas på denne bakgrunn i det alt vesentlig kun å være aktuelt ved ekstraordinær rømningsfare og/eller av sikkerhetsgrunner. Det er videre et krav om at retten ikke finner dette betenkelig.

Salten tingrett finner ikke å kunne støtte forslaget om at det skal gis adgang til fjernmøte i tilfelle siktede ikke samtykker. Det vises til at fengslingsforlengelse er et inngripende rettsmiddel, hvor rettssikkerheten veier tungt. Selv om tilgjengeligheten til forsvarer vil kunne anses som en rettssikkerhetsgaranti ved fjernmøte, vil siktede lett kunne føle mangel på rettssikkerhet dersom møtet blir gjennomført som fjernmøte uten hans samtykke. Følelsen av isolasjon vil også lett kunne forsterkes i tilfelle siktede skulle bli tvunget til å forholde seg til en bildeskjerm og ikke gis anledning til fysisk fremmøte. Såfremt det skulle forekomme rømningsfare eller sikkerhetsrisiko som medfører behov for ekstraordinære kostnader ved fremstilling, bør det alternativt kunne vurderes om fengslingsmøtet i slike tilfelle kan legges til fengslet eller i nær tilknytning til dette.

Dersom det likevel skulle bli gitt tillatelse til å beslutte fjernmøte uten samtykke ved fengslingsforlengelser, bør det vurderes om det samtidig bør besluttes at forsvarer skal oppholde seg i fengselet sammen med sin klient under møtet. Dette da det ellers ville kunne være vanskelig å sikre siktedes krav på fortrolig kommunikasjon med sin forsvarer under fengslingsmøtet, på en tilfredsstillende måte. En slik ordning vil imidlertid kunne oppfattes som betenkelig og være i strid med likhetsprinsippet, såfremt aktor is anledning til å delta fysisk i møtet sammen med dommeren.

De økonomiske og ressursmessige besparelsene ved å avholde fengslingsforlengelser som fjernmøte oppfattes for øvrig å være begrensede. Ettersom det synes å være forutsatt at fremstilling skal medføre kostnader ut over normalt tilfellet hvis det ikke foreligger samtykke, vil det neppe være et stort antall fengslingsforlengelser som vil bli gjennomført i disse tilfelle dersom det skulle bli gitt adgang til dette. Når det gjelder saker hvor siktede samtykker, vises til at en ikke uvesentlig del av fengslingsforlengelsene i dag skjer som kontorforretning. I tilfelle fengslingsforlengelser som tidligere ble gjennomført som kontorforretning i fremtiden blir avholdt som fjernmøte, vil dette i realiteten medføre ekstra kostnader.

Når det gjelder forslaget om å gjennomføre rettsmøte for tilståelsesdom som fjernmøte, foreligger det neppe sterke rettssikkerhetsproblemer i de tilfelle siktede samtykker.

Tilståelsespådommelse ved fjernmøte kan likevel ha andre betenkelige sider. Det dreier seg her ofte om saker med unge førstegangslovbrytere hvor det personlige oppmøtet må antas å kunne bidra til å gi den siktede en følelse av sakens alvor. Å foreta tilståelsespådommelse ved fjernmøte med bildeoverføring vil neppe vil gi møtet den autoritet og følelse av alvor som et personlig oppmøte i retten

Siktede bør heller ikke kunne tvinges til å gjennomføre rettsmøtet for tilståelsesdom som fjernmøte, dersom han skulle ønske å møte. Siktede skal i utgangspunktet dekke egne utgifter til reise og opphold til og på rettsstedet, slik at fjernmøte sjelden vil medføre ressursmessige eller økonomiske besparelser for staten i forhold til personlig oppmøte. Det synes på denne bakgrunn ikke å være sterke grunner for å gjennomføre møtene for tilståelsesdom som fjernmøte mot siktedes ønske.

Forøvrig skal bemerkes at i tilfelle rettsmøte for tilståelsesdom avholdes som fjernmøte, bør det vurderes å foretas endring i straffeprosessloven § 42 og domstolloven § 159a slik at siktede med bindende virkning kan orienteres om tidspunkt for fremmøteforkynning i møtet.

Med vennlig hilsen

Brit Ankill
kst